

برگزیده مقالات و تجارت راهنمایی - مشاوره‌ای معلمان (جهت ارائه به
همایش تجارت راهنمایی و مشاوره) / مؤلف منوچهر فضلی خان... او
دیگران]. -- تهران: عابد، ۱۳۸۴.

۷۳۶ ص.

ISBN 964-364-669-6

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

۱. شاگردان -- بهداشت روانی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها. ۲. راهنمایی
آموزشی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها. ۳. مشاوره در آموزش متوسطه -- مقاله‌ها
و خطابه‌ها. ۴. مشاوره در آموزش و پرورش. الف. فضلی خان، منوچهر،
۱۳۴۴ - ب. همایش تجارت راهنمایی و مشاوره (۱۳۸۴: کرمانشاه).

۳۷۱/۴۰۴

LB ۳۴۳۰/۴

۸۴-۳۲۳۰۲ م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات عابد

برگزیده مقالات و تجارت راهنمایی - مشاوره‌ای معلمان

به کوشش: منوچهر فضلی خان، عباسعلی مظفری، داود نمیمی،

منصور فرجی، مریم حسینی، جواد اقای، حمید یعقوبی‌فر، زری‌کهریزی

زیر نظر: دکتر سید مختار موسوی

ویراستار: زهرا حصاربانی

ناشر: عابد

حروچینی و صفحه‌آرایی: نوآور

لیتوگرافی چاپ و صحافی: معاصر

طرح جلد: سید حسین موسوی

نوبت و تاریخ چاپ: پاییز ۱۳۸۴

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

شابک: ۹۶۴-۳۶۴-۶۶۹-۶

قیمت: ۷۵۰۰ تومان

نشانی: تهران - میدان فردوسی، خ شهید سپهبد قری، وزارت آموزش و پرورش دفتر

آموزش و پرورش راهنمایی تحصیلی. تلفن: ۸۸۳۲۰۱۹۵ - ۸۸۸۲۷۰۷۱

اعضای هیئت علمی:

- ۱- دکتر حسین احمدی
- ۲- دکتر عبدا... شفیع آبادی
- ۳- دکتر علی اصغر احمدی
- ۴- منوچهر فضلی خانی
- ۵- دکتر اختر جمالی
- ۶- عباسعلی مظفری
- ۷- منصور فرجی
- ۸- مریم حسنی
- ۹- مهدی مرادی حاصل
- ۱۰- محمد جواد روشنفکر
- ۱۱- ابوالقاسم جامه بزرگ
- ۱۲- عبدالامیر گیلک
- ۱۳- دکتر فریرز حمیدی
- ۱۴- حمید یعقوبی فر

اعضای دبیرخانه همایش:

۱- یوسف اله قبادی	۱۶- مصطفی رشیدی
۲- فرهاد صیادی	۱۷- محمد حسین سالاری فر
۳- ایرج محمدی	۱۸- علیرضا محمد میرزایی
۴- خدامراد عسگری	۱۹- ژینوس کشتکاری
۵- یوسف سلطانی	۲۰- جعفر اکبری
۶- انتصار بادیرزاد	۲۱- سید محمد حسینی
۷- مهدی بابائیان	۲۲- محمد جواد القجایی
۸- مریم صافی	۲۳- محمد یگانه
۹- فرین مهنی	۲۴- جعفر نعمتی
۱۰- سودابه حاتمی	۲۵- آزاد سادات وحید طاری
۱۱- اعظم احمدی	۲۶- فاطمه امانی
۱۲- معصومه صادقی	۲۷- الهه کاکائوئی
۱۳- نرگس نفر	۲۸- علی حمیدنژاد
۱۴- ایرج گودرزی	۲۹- محمد علی علیمردان
۱۵- غلامرضا صفری	

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
بخش اول	۱
جایگاه تخصص و تجربه در تحقق هدفهای مشاوره مدرسه	۲
دکتر عبدالله شفیق آبادی، استاد مشاوره دانشگاه علامه طباطبائی	
فرایند تعاملی آسیب‌زا بین نوجوان و خانواده	۸
علی‌اصغر احمدی عضو هیات علمی دانشگاه تهران	
ضرورت توجه به مهارت‌های راهنمایی و مشاوره‌ای معلمان	۲۹
منوچهر فضلی‌خانی مدیرکل برنامه‌ریزی درسی آموزش و پرورش راهنمایی تحصیلی	
نقش راهنمایی و مشاوره‌ای معلمان در هزاره سوم	۴۷
دکتر اختر جمالی عضو هیئت علمی دانشکده علوم پزشکی ایران	
ضرورت گسترش راهنمایی و مشاوره در مدارس دوره راهنمایی تحصیلی	۵۲
عباسعلی مظفری معاون دفتر آموزش و پرورش راهنمایی تحصیلی	
نقش خانواده، مدرسه و اجتماع در هدایت و راهنمایی نوجوانان	۶۱
منصور فرجی، معاون دفتر آموزش و پرورش راهنمایی تحصیلی	
اهمیت نقش معلمان کارآمد در اعتلای سطح بهداشت روانی و شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌های دانش‌آموزان	۷۵
مریم حسینی، کارشناسی ارشد مسئول مشاوره دفتر آموزش و پرورش راهنمایی تحصیلی	
نقش خاموشی و تقویت‌کننده‌ها در تغییر رفتار	۸۴
مهدی مرادحاصل، مشاور فرهنگی معاونت آموزش و پرورش عمومی	
بنیادهای آموزش شفاف‌مدار	۹۳
حامد برماس، دانشجوی دکترای تخصصی روان‌شناسی تربیتی	
ناتوانی‌های ویژه یادگیری و راهکارهای عملی برای درمان (در حیطه حساب)	۱۱۱
زری کهریزی، کارشناس مسئول مشاوره عمومی کرمانشاه	
لکنت زبان و چگونگی درمان آن	۱۲۶
سهراب نوروزی، مدرس دانشگاه پیام نور اسلام‌آباد غرب	

- بد رفتاری عاطفی با کودکان ۱۳۶
 سرین جابرقادری، مشاور دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه
- معلم و شناخت «خود» ۱۵۵
 حسین سلیمی بختانی، دانشجوی دکتری مشاوره دانشگاه علامه طباطبائی
- بخش دوم: تجارب برگزیده ۱۷۱
 دوستی ۱۷۲
 زهرا فلاح، اصفهان
- چگونه افسردگی دانش آموزم را بهبود بخشیدم ۱۸۱
 پروین خزائی پور، نوشهر
- چگونه توانستم به رویا رفتن دانش آموز در حین مطالعه را کنترل نمایم ۱۸۹
 سوسن ملکیان، مازندران، قائم شهر
- تجارب در گروه ۱۹۶
 عطیه غلامرضایی، مازندران، ساری
- لالی ناشی از ترس و خجالت ۲۰۷
 عزت طاووسی، خراسان رضوی، منطقه بشرویه
- حل مشکلات ارتباطی، درسی و عاطفی دانش آموزان کم شنوای تلفیقی موجود در
 مدارس راهنمایی عادی ۲۱۳
 سرین تهذیبی، زنجان
- نقش فعالیتهای راهنمایی - مشاوره‌ای در پیشگیری و کاهش آسیبها ۲۲۲
 اشرف شریف، بوشهر
- افت تحصیلی ۲۳۱
 شمس رضایی، کرمانشاه
- عوامل مؤثر در کاهش میزان اضطراب ناشی از امتحان و تأثیر آن در پیشرفت
 تحصیلی ۲۴۰
 فریبا جمشیدی، لرستان، ازنا
- عدم علاقه به درس فیزیک ۲۴۵
 انیسه سادات طبسی، خراسان جنوبی، سرایان
- ناسازگاری ۲۵۵
 حماد عصمتیان، خراسان رضوی، مشهد

- ۲۷۱ هدایت و راهنمایی تحصیلی دانش آموز امیر اکبری.
بهلول قبادی دیزجیکان، آذربایجان شرقی، مرند
- ۲۷۸ فرار دختران نوجوان از منزل
حسین جلالی، آذربایجان غربی، بوکان
- ۲۹۲ ایجاد اعتماد به نفس در دانش آموزان لکنتی.
معصومه فرزادفر، تهران، منطقه ۱۶
- ۲۹۸ تعیین و تشخیص علل پرخاشگری در کودکان و نوجوانان
معصومه حسینی، اصفهان، شهرستان تیران و کرون
- ۳۱۶ مهارت‌های مطالعه و برنامه‌ریزی مطالعاتی.
عیسی اسمدزاده بهزادی، تهران، سازمان آموزش و پرورش
- ۳۲۸ کفشهای فاطمه
مهین ابراهیمی، آذربایجان شرقی، اهر
- ۳۳۴ خلاقیتها در کلاس درس
فریبا شاددل، خراسان شمالی، بجنورد
- ۳۴۴ فرار از مدرسه
حیدر فروتن، خراسان شمالی، بجنورد
- ۳۴۹ بازگشت به مدرسه.
رویا انزانی، گیلان، تالش
- ۳۵۷ پسیکو سماتیک (اختلالات روان - تنی).
فرح یزدانجو، خراسان شمالی، مشهد
- ۳۶۲ اضطراب
صدیقه زمانی، تهران
- ۳۷۱ بررسی علل کم‌رویی در یک دانش آموز.
فتانه شهلاهی، کرمانشاه، ناحیه ۳
- ۳۸۴ فوبی یا ترس مرضی
پروین ناصری، آذربایجان شرقی، تبریز، سازمان آموزش و پرورش
- ۳۹۲ ناسازگاری
معصومه شیرازپور، خراسان رضوی، نیشابور
- ۳۹۸ به سوی روشنایی.
منصوره کشوری، خراسان رضوی، مشهد

۴۰۶	روش از بین بردن تمسخر در مدارس..... مهدی باقری، لرستان، بروجرد
۴۱۲	بزهکاری..... محمد حسن رحیم‌پناه، یزد، ابرکوه
۴۲۳	فرار از مدرسه..... معصومه هدایتی، گیلان، رشت
۴۳۴	چرخه معیوب..... سیمین روشندل، شهرکرد، چهارمحال و بختیاری
۴۴۰	مسائل یادگیری در موارد خاص..... عالیه هادی پور سروسنانی، فارس، سروستان
۴۴۹	فرار از مدرسه..... احمد میرزائی گرمی، گیلان، آستانرا
۴۵۵	ناسازگاری..... سکینه بختیاری، آذربایجان شرقی، عجبشیر
۴۵۹	پرخاشگری..... مریم دهقان بنادکی، کرمان
۴۷۲	هویت‌یابی..... فاطمه ایوبی، خراسان رضوی، سبزوار
۴۷۷	درمان پرخاشگری و ناسازگاری دانش‌آموز..... اسفندیار کسائی‌ان، سمنان، سمنان
۴۸۴	ناسازگاری..... علی بهتری‌نژاد، کهگیلویه و بویراحمد، گچساران
۴۹۲	دزدی و دروغ‌گویی..... مهرانگیز دادباز، فارس، کازرون
۴۹۸	ناسازگاری..... ناهید صباحی گراغانی، کرمان، شهرستان جیرفت
۵۰۷	اضطراب جدایی..... قاسم کاردهی کارگر، خراسان رضوی، فریمان
۵۱۲	کم‌رویی..... صدیقه نایاب، خراسان جنوبی، بیرجند

۵۲۰	ایجاد اعتماد به نفس، مسائل خانوادگی
	اسماعیل عباسی بنده‌قزایی، خراسان رضوی، بردسکن
۵۲۵	رهنمودی برای کاهش شدت پرخاشگری و ناسازگاری نوجوانان در مدارس راهنمایی دخترانه
	نیلوفر محمودی مهر، آذربایجان شرقی، ناحیه ۴ تبریز
۵۳۱	ناسازگاری
	سیمین رابگانی، گلستان، گرگان، سازمان آموزش و پرورش
۵۴۳	لیلی و نامادریش
	الشرف شاکری، آذربایجان شرقی، اسکو
۵۴۹	مشکلات ناشی از فقر (دروغ‌گویی، دزدی)
	فاطمه حدادیان، خراسان رضوی، بشرویه
۵۵۷	پرخاشگری یک دانش آموز (دختر)
	بتول حیدریان، کرمانشاه، صحنه
۵۶۵	حل مشکل رفتاری دانش آموز «خودکشی»
	عزیزه یغمایی، آذربایجان شرقی، اهر
۵۷۱	معلولیت
	تهمینه طاهر موسوی، آذربایجان شرقی، هشتگرد
۵۷۵	ایجاد فضای دوستانه در کلاس درس
	سیما عادلپان، بوشهر، گناوه
۵۸۵	پیشرفت تحصیلی
	میترا معینی شاد، تهران، کرج
۵۹۱	ایجاد اعتماد به نفس
	فاطمه شیوایی شهریایی، کرمان، شهر بابک
۵۹۸	خودباوری و اعتماد به نفس
	مهناز پورقاسمی، گیلان، لاهیجان
۶۰۴	اعتماد به نفس
	خاتم حمیده نارکی، کهگیلویه و بویراحمد، گچساران
۶۱۸	لکنت زبان
	حسین احمدی، همدان، لالجین
۶۲۱	اصلاح روش مطالعه
	حسین علی باهوش، خراسان جنوبی، ناینات

۶۲۷	مسائل خانوادگی جمیلہ شریفی جمالی، آذربایجان شرقی، بناب
۶۳۲	مسائل خانوادگی صفرا حقتمالی، خراسان رضوی، تبادکان
۶۳۷	اعتیاد و مسائل خانوادگی مهرنوش کیانی، سیستان و بلوچستان، زاهدان
۶۴۷	افزایش انگیزه تحصیلی محمد مرادیان، خراسان رضوی، برداسکن
۶۵۱	اختلال توجه و تمرکز فاطمه صفری، کرمانشاه، اسلام آباد غرب
۶۶۴	«چگونه توانستم اضطراب یکی از دانش آموزانم را کاهش دهم» جعفر نظری، مازنداران، چالوس
۶۷۲	چگونه می توان با ایجاد تغییر در دانش آموزان بی انضباط، پیشرفت تحصیلی در آنان ارتقاء بخشید. سوسن سلوکی پور، خراسان رضوی، مشهد
۶۷۹	ایجاد خودباوری کمال الدین فتوحی، آذربایجان غربی، مهاباد
۶۸۱	کمرویی و گوشه گیری ابرج حیدری، همدان، اسدآباد
۶۹۹	خودکشی لیلا مختاری، فارس، کازرون
۷۰۹	ایجاد اعتماد به نفس در دانش آموزان پایه اول طاہرہ اسماعیل زادہ، خراسان رضوی، کاشمر
۷۱۷	کمرویی رقیہ نجاری، آذربایجان شرقی، عجبشیر
۷۲۴	کمرویی سلیمہ گلابگیرنیک، خراسان رضوی، مشهد
۷۳۰	کمرویی و عدم اعتماد به نفس فرحناز میثاقی بناب، آذربایجان شرقی، بناب

پیش‌گفتار:

مأموریت اصلی نظام تعلیم و تربیت فراهم کردن زمینه‌ها، شرایط و امکانات جهت رشد و شکوفایی همه جانبه شخصیت دانش‌آموزان می‌باشد، بی‌شک حاصل فرایند آموزش و پرورش به ویژه در ایران اسلامی پرورش انسانهایی با ایمان، متعهد، عالم و برخوردار از سلامت جسمی و روانی و... بوده است که این امر در نهایت به توسعه انسانی منتهی خواهد شد و توسعه انسانی نیز منشاء همه تحولات در جامعه خواهد بود. حال با اندکی تأملی به برنامه‌ها و فرصت‌های آموزشی و پرورشی سؤالاتی مطرح می‌گردد از جمله اینکه آیا تعلیم و تربیت در کشور ما مأموریت‌های مزبور را به طور کامل به انجام خواهد رساند؟

آیا برنامه‌های مرسوم و معمول مدارس پاسخگویی همه نیازها و خواسته‌های فرزندان این مرز و بوم خواهد بود؟

آیا اهداف تعلیم و تربیت اسلامی در جهت تربیت صحیح دانش‌آموزان محقق خواهد شد؟

انتظار می‌رود دست اندرکاران، کارشناسان و مسئولان به دنبال پاسخگویی به این سؤالات و همچنین بسیاری از سؤالات دیگر در این زمینه باشند و در صورت منفی بودن پاسخ به دنبال رفع کاستیها و موانع باشند و... اما ضرورت‌های فعلی آموزش و پرورش ما به ویژه در دوره عمومی چیست؟

با در نظر گرفتن شرایط جامعه از جمله گذر از جامعه سنتی و فراهم شدن زمینه‌های

صنعتی شدن و فراصنعتی و عصر مجاز، به وجود آمدن کلان شهرها، فقر، مهاجرت، مشکلات تربیتی، بحران هویت مسایل خانوادگی و... آنچه که می تواند به عنوان عامل تسکینی مورد توجه قرار گیرد احیاء هویت راهنمایی و مشاوره در مدارس به ویژه در دوره راهنمایی تحصیلی است که دانش آموزان این دوره با شرایط متفاوت از دیگر دوره های تحصیلی مواجه هستند و از آنجا که بخش مهمی از راهنمایی و مشاوره برای دانش آموزان شامل تقویت اعتماد به نفس، برقراری ارتباط مؤثر و تقویت روابط اجتماعی، ایجاد نگرش مثبت به خود، پرورش وجدان، اخلاق و معیارهای ارزشی انسانی و اسلامی، رشد استقلال شخصی، سازگاری، ارایه روشهای صحیح مطالعه، هدایت تحصیلی - شغلی و مواردی از این قبیل می باشد گسترش و اهمیت راهنمایی و مشاوره ای معلمان، ایجاد پست مشاوره در مدارس راهنمایی تحصیلی و... می تواند گام مهمی در راستای نیل به اهداف تعلیم و تربیت، جبران بخشی از خلاءهای موجود و پاسخی به نیازهای فعلی مدارس کشور باشد.

محمود فرشیدی

وزیر آموزش و پرورش

مقدمه:

یکی از وظایف مهم معلمان و سایر عوامل انسانی مدارس وظیفه و نقش راهنمایی و مشاوره‌ای آنان می‌باشد که در سالهای اخیر یا از آن غفلت شده است و یا به طور همه جانبه به آن پرداخته نشده است از سال تحصیلی ۱۳۸۲ تاکنون در دفتر آموزش و پرورش راهنمایی تحصیلی به منظور پرداختن به این مهم طرحهایی از جمله طرح احیاء نقش راهنمایی - مشاوره‌ای معلمان محور فعالیت‌ها قرار گرفته است که در ادامه آن طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی فراگیر برای دبیران، مدیران و کارشناسان، تهیه منابع علمی، پرداختن به صندوق پاسخ به سؤالات شما در مدارس، نشست‌های مختلف دانش‌آموزان با متخصصان و اقداماتی از این قبیل بسیار مفید و مؤثر بوده است. یکی از اقداماتی که در سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳ صورت گرفته است «فراخوان مقاله و تجارب راهنمایی مشاوره‌ای معلمان» در سطوح مختلف بوده است که با اهداف جلب مشارکت دبیران، مربیان و مدیران در پاسخگویی به نیازهای راهنمایی - مشاوره‌ای دانش‌آموزان، ارتقاء سلامت روحی روانی و... بوده است این ایده مورد استقبال دبیران و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت قرار گرفت و بیش از ۱۳۰۰ تجربه ارزشمند از سراسر کشور به دبیرخانه ارسال گردید با بررسی آثار و داوری چند مرحله‌ای تعدادی از این تجارب انتخاب و علاوه بر آن مقالات تعدادی از اساتید و صاحب‌نظران نیز به عنوان مبانی ارزشمند راهنمایی و مشاوره دریافت گردید و در مجموعه‌ای که پیش رو دارید تحت عنوان «برگزیده مقالات و تجارب راهنمایی و مشاوره‌ای» به چاپ رسیده است، امید

است با مطالعه و نقد و بررسی این مجموعه ما را از نظرات و رهنمودهای ارزشمند خود بهره‌مند فرمایید.

در پایان از تمامی اساتید و صاحب‌نظران، بویژه معلمان عزیزی که در اقصی نقاط کشور مقالات و تجارب ارزشمند خود را ارایه کرده‌اند صمیمانه قدردانی می‌نمایم.

دبیرخانه همایش

www.ketab.ir